

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ZI.

ANULŪ XLVIII.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

O seriă garmondă 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Sortesori nefrancați nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N° 141.

Martți, Mercuri 26 Iunie, (8 Iuliu).

1885.

Nou abonamentŭ
la

„Gazeta Transilvaniei.“

cu 1 Iuliu s. v. 1885 se începe unŭ nou
abonamentŭ, la care invităm pe toți onorații amici
și sprijinitori ai foiei noastre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei luni 3 fl.

„ șese „ 6 „

„ unŭ anŭ 12 „

Pentru România și străinătate:

pe trei luni 10 franci

„ șese „ 20 „

„ unŭ anŭ 40 „

NB. Prețurile acestea le-amŭ ficsatŭ spre a
usurŭ abonanților noștri din România plata abo-
namentului, fără a mai socoti agiulŭ.

Rugămŭ pe domnii abonenți, ca să bine-
voiască a-și reînoui de cu vreme abonamentulŭ,
ca să nu se întrerupŭ expedițiunea diarului.

Domnii ce se vorŭ abonă din nou să bine-
voască a aręta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Brașovŭ, 25 Iunie (7 Iuliu) 1885.

Să punemŭ mâna pe conștiință — scriemŭ
înainte cu câteva zile — și să ne întrebămŭ decă
lăptele și întręga atitudine, în parte și în gene-
ralŭ, a Arhierilorŭ noștri în decursulŭ celorŭ
șese ani din urmă corespunde sęu nu afirmărilorŭ
și asigurărilorŭ, ce le-au făcutŭ în reprezentațiun-
ile lorŭ așternute tronului la 1879 ?

Ce au declaratŭ Arhierii noștri la 1879 ?

Ei au declaratŭ că limba română este *cesi-*
une de viață pentru hierarchia noastră bisericească
și că fără de limba română nu pöte exista nici
biserica română.

Ni se mai spune într'una din amintitele re-
prezentațiunii clarŭ și lămuritŭ, că în puterea ac-
tualiei organizațiunii școlă română este tinda bise-
ricei noastre române și că din acestă tindă își
primesc ea (biserica) credincioșii în sînulŭ sęu.
Decă în tindă atmosfera spirituală, educațiunea
și instrucțiunea, va fi nesănătösă și infectată, își
pöte face ori și cine o idee cam ce feliu de cre-
dincioși va primii în sînulŭ sęu biserica. Și decă
— precum ne asigură cealaltă reprezentațiune —
biserica noastră are „*caracterŭ naționalŭ*“ este na-
turalŭ că ea nu 'și va putę susținę acestŭ caracte-
rŭ, când în tinda ei va domni o limbă și unŭ
spiritŭ străinŭ și se vorŭ cultivă sęmțeminte ne-
românești.

Ce urmază din töte acestea ?

Limba română fiindŭ condițiune de existență
a bisericei române și școlă română fiindŭ mediulŭ,
care dă viață și nutremētŭ acestei limbę, resultă
concluziunea logică, că prin distrugerea școlii
române se distruge și isvorulŭ de viață alŭ bi-
sericeii române. Decă se va nimici instrucțiunea
și educațiunea română în școlă se va stînge cu
încetulŭ și caracterulŭ naționalŭ alŭ bisericeii
noștre așa că limba română gonită și huiduită
din institutiunile noastre de învățămētŭ, va fi go-
nită și huiduită și din bisericile noastre.

Unulŭ din Metropoliții noștri, capulŭ bise-
ricei române unite, ęise în camera magnațilorŭ
la 13 Maiu 1879, vorbindŭ în contra introdu-
cerii forțate a studiului limbę maghiare în școl-
ile populare:

„Cine va putę garantă, că decumva pro-
iectulŭ acesta privitorŭ la limba maghiară va
deveni lege, acęsta nu-și va schimba — nu voiŭ
ęice acum, dęr cu timpulŭ — natura ce-o are
în timpulŭ de față, și că pozițiunea sa de obiectŭ
de învățămētŭ nu o va schimba cu pozițiunea
limbei de propunere și în școlele confesionali
ale naționalităților ?“

„Ēr atunci ce se va întâmplă celŭ puținŭ
cu biserica mea, cu biserica română greco-catolică,
pentru care limba română este condițiune sine qua
non, condițiune de existență, pentru că acęsta
este limba liturgică, rituală și eclesiastică a bi-
sericeii greco-catolice. Decă legea acęsta cu
timpulŭ se va schimbă și limba statului se va
prescrie ca limbă de propunere — ceea ce este
posibilŭ — atunci condițiunea de existență a bi-
sericeii mele va fi periclitată, ba încă și sublima
ei misiune va fi împiedecată; și în decursulŭ
timpurilor pöte că și succesele de păn'aci încă
arŭ fi espuse peirei.“

„Eu mărturisescŭ străluciți Magnați, că
proiectulŭ acesta de lege nu întru atăta în sine
ilŭ considerŭ de periculosŭ, ci mai vęrtösŭ după
aplicarea și rezultatele lui. Și decă cautŭ asupra
viitorului, nu potŭ să nu mă împlu de anxietate,
încă și pentru sörtea bisericeii mele, pentru că
presęmțescŭ, că cu timpulŭ — nu potŭ determină
anume când, dęr cu timpulŭ — potŭ întreveni
împrejurări de acele, când pruncii credincioșilorŭ
noștri vorŭ fi încredințați pe mâna astorŭ felŭ
de indiviđi, ale cărorŭ principie religiöse și mo-
rale, nu se vorŭ putę împăcă, să nu ęică, că ele
arŭ putę stă în contrastŭ, cu principiile bisericeii
noștre, ceea ce ar fi o adevărată calamitate pentru
biserica . . . .“

Şese ani trecură de când Arhierii noștri
au datŭ espresiune viuă îngrijirilorŭ noastre gene-
rale de feliulŭ acesta și astăđi sęmțimŭ binișorŭ
primele efecte ale „aplicărei“ legii din 1879.

Ce au întreprinsŭ Arhierii noștri spre a
împiedecă efectele stricaciöse ale unei aplicări
rele și tendențiöse a legii? Luat'au ei męsurı,
fiecare în parte și toți la olaltă, ca să li se ușu-
reze învățătorilorŭ noștri dela școlele populare
de-a face destulŭ cerințelorŭ legii, ferindŭ totŭ
odată învățămētulŭ nostru naționalŭ de ori-ce
înriurință, ce trece peste marginele dictate de a-
cea lege ?

Limba națională, învățămētulŭ românescŭ
suntŭ în mare pericolŭ din momentulŭ când pro-
iectulŭ, pe care l'au combătutŭ Arhierii noștri
înaintea tronului și a parlamentului la 1879, a
devenitŭ lege. Decă prelații noștri n'au pututŭ
împiedecă acęsta, urmază öre de aici, că ei și-au
terminatŭ rolulŭ de apărători ai școlilorŭ noastre
și că acum trebuie să aștepte în tötä supunerea
și devoțiunea timpulŭ, „când natura de față a
legii se va schimbă devenindŭ limba maghiară
din obiectŭ de învățămētŭ, limbă de propunere
în școlele noastre confesionale“ ? Ce s'ar face în
acestŭ casŭ din condițiunea de existență a bise-
ricei ?

Era învederatŭ, că din momentulŭ când
factorii puterei statului au rupt'ö cu politica, ce
și-a aflatŭ espresiune în legea de naționalitate,
se va încinge o luptă pe viață pe mörte între
guvernulŭ statului și guvernele bisericesci pe
terēmulŭ instrucțiunei noastre românești. Ce mę-
surı de apęrare au luatŭ Arhierii noștri față cu
îngerințele și uneltirile celorŭ dela putere ?

Nu ne este cunoscutŭ nici unŭ faptŭ de a-
părăre, nici o męsură preventivă de Dömnę a-

jută. Guvernele noastre bisericesci arŭ fi trebuitŭ
să ia în mâna lorŭ grava afacere, îngrijindŭ ele
însęle de calificațiunea învățătorilorŭ noștri con-
formŭ cerințelorŭ legii susŭ amintite. Acęsta
însă n'au făcut'ö. Au lăsatŭ tötä afacerea studii-
ului limbę maghiare în grijea organelorŭ sta-
tului și s'au mărginitŭ a publică ordinațiunile
ministeriale prin diecesele diferite.

Arhierii romini vędęndŭ rēulŭ și presęm-
țendŭ periculele ce se mai putęu nasce din acelŭ
rēu pentru școlele noastre, erau datorii să grupeze
în jurulŭ lorŭ töte puterile, pe toți bărbații inte-
ligenți, să țină statŭ cu ei și să ia cu întregŭ
clerulŭ și poporulŭ męsurile necesare, spre a ne
feri școlele de-o rea aplicare a legii și de resul-
tatele ei.

Par'că prelații noștri și-arŭ fi uitatŭ cu de-
sęvęșire de asigurările lorŭ din 1879, în locŭ
s'ei vedemŭ luändŭ męsurı pentru apęrarea
școlilorŭ noastre, i-amŭ vęđutŭ cu adęcă durere
redicändŭ-și vocea prea de multe ori, prin fai-
moasele lorŭ circulare, în favörea sistemului
asupritorŭ.

Până când totŭ așa? Nu mai vęđü öre
prelații noștri präpastia, ce stă să înghiță limba
română și cu ea școlă și biserica noastră ?

Conflictulŭ vamalŭ dintre Austro-Ungaria și Germania.

Cu câtŭ se apropiă timpulŭ pentru reînouierea pac-
tului între Austria și Ungaria, cu atätŭ mai multe semne
se ivescŭ, că reînouierea va fi împreunată cu marı groutăți
din cauza atitudinii guvernului din Pesta față cu Germa-
nia. »N. fr. Presse« află, că raportulŭ cătră Germania
va conduce regularea politiceii vamale în viitorulŭ pactŭ
cu Ungaria. Dar cum își înfățișeză domnii din Pesta re-
lațiunile economice ale Austriei cu Germania? Întrębă
foia vieneză. Ei vręu să încheiä cu Germania unŭ tractatŭ
vamalŭ, dar amenință cu retorsiune, în casŭ când
acesta nu s'ar putę încheia. Ce copilărescŭ lucru !

»Veđi bine, Austria are puterea d'a păgubi în modŭ
simțitorŭ pe Germania — continuă »N. fr. Presse« —
dar nu cumva că prințulŭ Bismarck este omulŭ, care
să se supue unei astfelŭ de alternative? Acęsta nu e
calea d'a dobęndi pacea cu Germania; Austria nu pöte
consimți la o politică de retorsiune. Conflictulŭ cu Ger-
mania nu trebuie înäspritŭ. Ar fi o greșelă fatală, a face
din politica comercială o cestiune de putere, d'a invoca
prin represalii dreptulŭ celui mai tare. Ori ce amenin-
țare ve märi amăriciunea și decă amŭ esclude töte pro-
ductele germane, noi nu vomŭ mai esporta nici o mână
de cereale... În împrejurările de ađi e bine să ne înțe-
legemŭ cu Germania, și chiar decă nu ne-amŭ înțelegere,
să evitămŭ rēșboiulŭ.«

Dupę acęsta, foia vieneză atrage atențiunea lui Bis-
marck, câtŭ de multŭ a amăritŭ pe Unguri prin politica
sa vamală și că acęstă amăriciune ar putę avę stricarea
raporturilorŭ celorŭ douę state. Cine sprijinesc alianța
în Austria? Întrębă »N. fr. Presse«. Germanii suntŭ fără
putere și în minoritate; Slavii, Clericaliia urăscŭ acęstă le-
gătură, și dacă vorŭ începe și Ungurii a șovăi, atunci
prințulŭ Bismarck va avę cu monarchia unŭ tractatŭ, față
cu care maioritatea cetățenilorŭ va fi streină, ba chiar
dușmană. Pöte să vrea acęsta cancelarulŭ imperiului ?
Nu sosescŭ ore de strimtorare chiar și pentru celŭ mai
puternicŭ statŭ, când simpatiele popölororŭ oferŭ celŭ
mai sigurŭ sprijinŭ? Rēșboiulŭ economicŭ — încheiä
foia vieneză — eschide alianța politică și de aceea o în-
țelegere e necesară, și cęrta trebuie terminată.

Situațiunea în țerile balcanice.

În numęrulŭ dela 5 Iuliu, »P. Ll.« se ocupă de sta-
rea lucrurilorŭ din peninsula balcanică. Elŭ găsesce, că
linistea ce se pare că domnesc ađi la Balcani este nu-

mai o pace pe un timp anumit, fiindcă Sërbi, Muntenegrenii, Bulgarii, Albanzii și Grecii, cu toții aspiră unii a deveni autonomi, alții a se întinde mai departe prin anexiuni. Fôia pestană dîce că lipsesc numai un impuls estern și anume voința Rusiei, ca să facă să se ridice toate popore spre a-și realisa aspirațiunile lor.

»Dar Austro-Ungaria — continuă »P. Ll.» — care și-a înaintat din precauțiune sentinelele până la defileul Limului, trebuie să aibă în vedere această posibilitate. Trebuie să avem în vedere, că starea creată în peninsula balcanică de congresul din Berlin e neterminată și provizoriă și că trebuie să se creeze o stare definitivă.»

Vorbește apoi că Sërbi au aspirațiuni de a crea o Serbiă mare, Bulgaria de a se uni cu Rumelia ostică; că oficiile mai înalte administrative din Sofia, Vidin, Rusciuc, Șumla și Varna sunt în mâinile Rușilor și Bulgărilor crescuți în Rusia; că în fie-care an se trimit oficeri bulgari la institutele din Petersburg; că elementul rusesc prevalază și în corpul oficerilor din Rumelia ostică. Căile ferate orientale nu se construiesc încă, ci se trăgănesc lucrul, fiindcă Rușii și Englesii însuflă Turciei neîncredere față cu Austro-Ungaria.

»Englesii știu prea bine — încheie »P. Ll.» — de ce noua cale ferată Belgrad-Nișu trebuie să rămână necontinuată și legătura directă a Pestei (Vieni) cu Constantinopolul și Salonichi întreruptă. Bulgaria trăgănesc lucrul, fiindcă așa-i șoptesc Rusia. Fiind că calea ferată terminată, atunci coloanele austro-ungare s'ar descărca mai repede, la momentul dat, în o stațiune bulgară, dacum ar trece Rușii Dunărea și această eventualitate nu le place celor din Petersburg. Starea în peninsula balcanică are destule puncte negre, cari se pot preface în nori. Austro-Ungaria trebuie să vegheze, ca nu cumva într'o bună dimineață să vină cu o idee și cu o armată — pré târziu.»

SCIRILE DILEI.

Cu totă intervenirea ministerului comun de esterne din Viena pe lângă guvernul unguresc în afacerea interdicției importării porcilor din România, guvernul unguresc a rămas neînduplecat. Prin închiderea granițelor înspre România, voiesce să înlăture neîncrederea Germaniei guvernul unguresc și e hotărât să opună rezistență chiar unei presiuni diplomatice înalte, scrie »N. fr. Presse.« Êta o politică ungurescă neclădită, care va nimici total comerțul și industria ardelenă.

Camera de comerț și industriă din Timișoara a ținut la 3 Iuliu n. o conferință privitoare la convențiunea comercială cu România. Unii au pledat pentru liberul schimb, er maiortatea s'a pronunțat pentru reînnoirea convențiunii.

La 24 Iuniu regimentul românesc nr. 50 staționară în Alba-Iulia, care s'a distins acum 19 ani prin bravură în lupta dela Custozza, s'a serbat a 19 aniversară a acelei lupte cu mare bucurie și în anul acesta. La 1 ora d. m. întregul corp ofițeresc, în frunte cu comandantul regimentului d. colonelul Heinrich Gabor, se intrară la un banchet, unde au fost invitați ca oșpeți și comandantul fortăreței d. brigadir-generalul-maior Francisc de Watteck și d. colonelul în pensiuone Vilhelm Velican. Musica regimentului, în decursul prânzului, a cântat mai multe piese, începând cu »Marșul

regimentului Nr. 50 de Ștefănescu. S'au ținut mai multe toast, primul de cătră d. generalul-maior Watteck pentru M. Sa, al doilea de cătră d. colonelul Gabor în onora regimentului Nr. 50, al treilea de cătră d. colonelul în pensiuone Velican, unul din comandantii în lupta aceea, care a produs cel mai mare efect. S'au trimis două telegrame de felicitare, una arhiducei Albrecht, fost comandant suprem; alta d-lui gen. br. de Piret, fost comandant de brigadă. S'era să se jöce »Călușorul« și »Bătuta«, dar ploia torențială a împedat manifestația această.

La 27 Iuniu n. venerabilul preot evangelic de aci d. Franz Obert și-a serbat jubileul de 25 de ani ca preot. D-sa și-a câștigat mari merite pe tărîmul învățămîntului ev. săsesc.

D-lui avocat Dr. Ștefan Păcuraru din Sibiu i s'a furat în săptămîna trecută din cassa Wertheimiană 1000 fl. în bani, un orologiu de aur și un inel sigil cu inițialele S. P.

»Ellenzék« plînge de supărare, că o firmă jidovescă, care vinde lemnărie, și-a scris pe picurile de scrisori adresa în limba germană, »dând dovadă de nepatriotism.« Et tu, mi fili Feldmane! Sermanul »Ellenzék, ce-a trăit să vadă!

Joi în 20 Iuniu s'a săvîrșit alegerea de protopresbiter gr. or. în Mediașu, intrîndu maioritatea voturilor administratorul protopresbital Dionisiu Chendi.

Ni se știe din jurul Reghinului săsesc, că în zilele acestea s'a sinucis în Reghin un sergent, care era atașat la armăsarierii erariali, fiindcă a cheltuit 30 fl. bani erariali.

Tot de acolo ni se comunică, că în 1 Iuliu n. peste hotarul Petelei a căzut grindină cauzându-se mari pagube ômenilor. De asemenea vîrsările de apă în hotarul comunei Nadasia românescă au pricinuit mari stricăciuni sîmînăturilor.

Suntem informați dela Borsek, că deși căldura nu e ca în Bucuresci, totuși este destul de cald; câte o ploie repede ce cade. abia ține o oră, și erași se lasă căldura. Ôspeți sunt foarte puțini.

Junimea academică română din Blașiu și juru aranjază în 11 Iuliu n. o petrecere de vîră împreunată cu producțiune musicală în grădina lui D. Comșa dia Veza. Venitul este destinat pentru înființarea unei »Reuniuni de cântări« în Blașiu. Comitetul e compus din domni: Augustin Unguru, Aureliu Popa, Liviu Albini, Virgiliu Brădușianu. Cu această ocaziune se va executa următoarea programă: 1. »Cîntecul Ciocărliei« de Mendelssohn, cor mixt. 2. »Cîntecul Sicilianu« de C. G. Porumbescu, cor bărbătesc. 3. »Sermana frunză«, arang. pentru cor mixt de G. Dima. 4. »Cîntecul vîntoresc« de Tudor și Flondor, cor bărbătesc, comp. de 3 Corni în F. și Trombone. 5. »O roză în pădure«, cor bărbătesc. 6. »Rămăi sănătoasă«, arang. pentru cor mixt de G. Dima. 7. »Senin și furtună« de Vorobchievic, cor bărbătesc. La casu de timp nefavorabil, petrecerea se va ține în »Otelul național« din Blașiu. Prețului intrării de persoană 1 fl., de familie 2 fl.

Neguțatorul de vinuri și coloniale Wilhelm Rajkai din Seghedin a fost arestat, din causă că a falsificat

mai multe cambii în contul unor comercianți din Budapesta.

D. Petru Grama, învățator în Santejude și profesor de industriă, ne comunică, că însinuările la cursul de industriă, despre care s'a scris în Nr. 134 al fôiei nostre, se vor primi până la 15 Iuliu c.

Regele României a primit din partea M. S. Regelui insulelor havaiane o scrisore, prin care îi notifică încetarea din viață a M. S. Reginei mame Ema Kaleleonali, văduva M. S. Regelui Kamehameha IV. De asemenea a primit din partea Escelenței Sale d-lui Bernardo Soto o scrisore, prin care îi notifică că, conform prescripțiunilor constituționale, a luat președinția republicii Costa-Rica.

D. baron de Mayr, ministrul Austro-Ungariei în Bucuresci, a plecat la Viena, scrie Românul. »D. baron de Mayr se duce la Viena pentru a vedea, de aci în adovăr se adevărează scirea asupra înlocuirii d-sale cu d. Samuel Teleky.

Ministrul domeniilor din România a decis, ca patrușpe-șeci tineri să fie trimiși în străinătate ca să facă studii profesionale: trei ca să studieze mecanica aplicată; trei pentru tehnologia chimică; trei pentru agromoniă; trei pentru științele comerciale; doi pentru chimia analitică și biologie. Concursul pentru obținerea acestor burse se va ține la 20 August viitor.

Lucrătorii dela tipografia statului din Bucuresci s'au pus în săptămîna trecută în grevă, din causă că casierul tipografiei a refuzat a plăti lefurile ca până acum la sfîrșitul săptămînei. Cu totă intervenirea poliției, greva n'a încetat decăt după ce s'a satisfăcut cererile lucrătorilor.

Statele unite ale marelui continentu.

Correspondentul din Paris al fôiei vieneze »N. fr. Presse« scrie următoarele:

»Despre sărbătorescele hotăriri ale deputaților liberali germani din Viena noi cei din Paris nu puțin ne-am mirat. Așadar domni nu știu nimic cel puțin așteptă încă în anul acesta și n'au nici o presimțire, că în anul 1887 Europa, o parte din Asia și Africa aparțin statelor unite ale marelui continent și că nici pomenelă nu va mai fi de vre-o monarhie, afară de China, la Zeluși și în statul regelui Menelik și pte și în principatul Liechtenstein? De unde avem noi cunoștință despre această prorocie, care dă de rușine profetele celui mai mințios dintre toți astronomii? Dintr-o cartă pe care am cumpărat într'o vîioă stradă a cartierului studenților de aci, dintr-o cartă edată de »profetul M. C.« intitulată: »Antea alianță a popoerilor cu republica francesă«, care este executată din punctul de vedere etnografic, limbic, geografic, administrativ, comercial, politic și moral. Dar pentru ca să nu punem la pre grea încercare răbdarea cetitorilor, vă comunicăm mai înteu că:

»Anglia perde în curînd Irlanda și, ca în anul 1885 se pregătesc încă o mare nenorocire pentru Anglia, și de aceea e bine să nu se grăbescă omul a merge la Londra. Republica francesă se va transforma, probabil că după alegere. Mețu și Strasbourgul aparțin erași Francei și Belgia i se adăogă ca parte nouă, pe când Olanda — ceva bătător la ochi —

FOILETONU.

VORBELE PERDUTE.

(Din basmele franceze.) Calulle Mendès.

I.

Se întempla odată, că o ursitoare foarte crudă, frumosă ca și florile, rea ca șerpii cari se ascund pe sub pământ, hotărî să și răsbune pe poporul unei țeri mari. Unde era țera asta, în munte seu pe câmpia pe marginea unei gârle orî apröpe de mare? Istoria nu ne spune. Pöte că era vecină cu împărăția unde cusătorele se arătară isteț cusînd lun și stele pe rochiile prințeselor. Și ce supărare i se făcuse ursitörei? Nicl atăta nu ne spune basmul. Pöte că uitase s'o potescă la botzul fetei împăratului. Credeți ce vă va plăcea, dar să mă credeți mai mult pe mine, că era tare supărată.

Deocamdată ursitörea se întrebă dacă, pentru ca să pustiască țera, n'ar face bine să puie pe töte miile de duhuri ce ascultau de poruncile ei, ca să dea foc tuturor palatelor și colibelor, seu mai bine să facă pe töte fetele urite și bätărăne ca niște clönte-cotorönte. Ursitörea ar fi putut să deslănțuiască și să repedă pe strade bălauri, cari vörsau foc și pară pe gură; ar fi putut să poruncescă sörelui să ocolöscă și să nu trecă peste orașul disprețuit; ar fi putut să poruncescă furtunelor să desrădăcineze copacii și să dărime casele. În cele din urmă îi veu un gând și mai afurisit. În tocmăi ca un hoț care nu se zoreșce, ci alege să fure lucrul cel mai scump, astfel ea scöse din mintea

bărbăților și a femeilor aste două cuvinte D-șeci: »Te iubesc!« și pe urmă fugi, după ce făcu rölul, rîdîndu cu un risu ușor, dar care ar fi fost mai gröznic decăt un rinjit al diavolului, dacă nu ar fi avut cele mai rumene buze din lume.

II.

Deocamdată femeile și bărbății prea puțin băgară de sémă ce străbătate li se făcuse. Li se părea că le lipsea ceva, însă nu șiau ce. Logodii, cari se preumblă în grădinile înflorite, soții care și șoptesc ständu la ferăstră, gändindu-se la plăcerile vieții, se opeau deodată din sărutat, încetau fără veste d'a se mai privi; simțeau bine că voiau să spuie o vorbă obiönută, și nici nu le trecea măcar prin capu ce vorbă era aceea; rămăneau mirați, neliniștiți, neîntrebandu-se, pentru că n'ar fi știut ce întrebare să și facă, atät de tare uitaseră vorba aceea de mare preț; dar nu sufereau încă așa de mult, pentru că le rămăsesse mîngăerea atöror altor vorbe, șoptite, îngănate, șatöror altor giugulei. Vai! nu trecu mult și cădură toți într'o melancolie adîncă! În zadar se adorau, se chemau pe numele cele mai dulci, își vorbău cu drag; nu le era d'ajuns să spuie că töte delicile sunt înflorite, inveselite în rumenela sărutatului, orî se și jure că erau gata a muri, elu pentru ea, ea pentru el, și și dîca: »Sufletul meu! vieța mea! visul meu!« avöu instinctiva trebuință să spuie și s'auă o altă vorbă, mai dulce decăt töte vorbe; dar acum simțeau durerea de a nu o mai auți nici odată, de a nu o mai pronunța niciodată! După mhnire veniră certurile! Judecânduși fericirea nedeplină, din pricină că buzele cele mai înfocate chiar nu mai putöu

d'aci încolo mărturisi și esprima vorbele dorite, amanta pretindea dela amant, și amantul dela amantă, — fără să spuie ce, fără să pöta spune, — singurul lucru tocmai pe care nici elu nici ea nu 'lu putea pronunța: »te iubesc.« Se învinuiau unul pe altul, ba că elu este rece, ba că densa este rece, ba că elu o înșală, ba că densa ilu înșală, nu credöu în dragostea pe care buzele nu o putöu mărturisi prin cuvinte, așa că logodii încetau curînd d'a se mai preumbla prin înflorite grădini, și odăile însuraților nu mai auđu decăt vorbe reci în fotoliurile care nu se apropie unul de altul. Pöte să fie veselă acolo unde nu este iubire? Țera, pe care o ura ursitörea, n'ar fi fost așa de posomorită, decăt ar fi bătuit-o cioma orî dac'ar fi pustiit'o răsböiele, cum era posomorită din pricină că se uitaseră două vorbe.

III.

Și trăia în țera asta nenorocită un poet, care era foarte de plönsu. Nu că avea vr'o amantă frumoasă și că se desnădăduia că nu-i mai pöte spune și că nu mai pöte auți din gura ei vorba, pe care o furase ursitörea pe care amantă, pentru că-i plăcea prea mult versurile; pricina însă era, că nu putea să sfîrșescă o poemă, pe care o începuse cu o di înainte de a și răsbună răbătöria ursitörei. Și pentru ce? pentru că poema trebuia să se sfîrșescă tocmai cu vorbe: »te iubesc!« și nu putea nici decum să se sfîrșescă altfel. Poetul își bătea fruntea, s'apuca cu mâinile de per, se întrebă: »Nu cumva voiu fi înebunit?« Cu töte acestea era sigur că găsise, mai înainte de a începe oda, vorbele care se vie înaintea celui din urmă punct de exclamația. Probă că găsise vorbele acelea era că rima,

rămâne un stat de sine stătător, veți bine după concedierea regelui. Republica spaniolă se va proclama în anul viitor, se va uni cu Portugalia și le va lua Englezilor Gibraltarul. Despre transformarea Italiei, încă în anul 1885, într-o republică n'ar trebui să ne supărăm — principiar luat — dar casul e, că cu această ocaziune Italianii ne-a „stersă” Görzului și Triestului. Africa de nord și-o împartă între ei Latinii. Spania ia Marocul, Franța ia Algeria și Tunisul, Italianii Tripolisul. Mai bine ca Grecia nimenea nu e considerată. Din anul 1887 îi va aparține totă Turcia europeană, cu Constantinopolul cu tot, și o bună parte din Asia mică. Totă țera de dinsus de Balcani până la mare, chiar și Muntenegru, aparține Serbiei. România e tractată ceva mai cu cruțare, deși ea și-a anectat Ardealul și și-a recăpătat Basarabia. Din Rusia nu se vede mult; totuși se pare că cu Svedia, Norvegia și Danemarca împreună formeză o republică. Dar Polonia! Deja în anul 1886 republica polonă va fi fixată gata și va cuprinde Polonia austriacă, cu Aușvitz și Zator, Polonia prusiană, Polonia rusă și o imensă parte din Rusia. Portul principal al noului stat polon este Odessa. Chiar și o împărțire republicană nu le merge prea bine Germanilor. Germania se desface într-o republică germană de nord cu capitala Berlin și într-o republică germană de sud cu capitala München — din anul 1887, nici o minută mai târziu! Și Austria? Căutăm și căutăm, dar nici o Austria nu se mai află! Unde a stat odinioară Austria — A. E. I. O. U! — acolo aflăm acum o republică ungară, care va fi proclamată încă în anul 1885 (Ungurii ar trebui însă să se grăbescă, căci zilele devin tot mai scurte), și o republică boemă, constând din Boemia, Moravia și Silesia, cu capitala Praga. Ce a devenit sârmana noastră Viena? Aparține Ungariei, capitala însă este Pesta. Tot e frumos din partea profetului francez, că cel puțin ne-a dăruit unei națiuni liberale (??). Acum înțelegem, ce are să nsemneze înfrățirea celor două orașe surori, srbătorită deunăzi în Pesta cu atâta însuflețire! Trebuie să mai observăm, că autorul cartei declară, că un exemplar, care nu are subscrierea proprie a editorului, este fals. Exemplarul nostru are acest semn caracteristic, prin urmare nici vorbă nu poate fi de înșelăciune. Sperăm că amabilii oficioși, pe cât le stă în putere, ne vor mulțumi pentru această împărțire. Sciind unde sunt ei acum, își vor pregăti deja o tranziție dibace, astfel vor lăsa pe comitele Taaffe să zacă alături la stânga și vor începe a lua la ochiu însușirile de bărbat de stat, tactul și energia d-lui Tisza.

Deși, 1 Iuliu st. n. 1885.

Domnule Redactor! Junimea maghiară deșiană arangiază un bal sub patronajul unui deputat dietal și a unui proprietar de fabrică din loc, în folașul „Kultur-egylet”-ului din Clușiu. Unul din patroni, d. Roth Pal, după ce ca proprietar de farmacie s'a îmbogățit, aqî e Maghiar năouș. La alegerile ultime fu ales deputat guvernamental. El este cunoscut publicului de atunci, de când la începutul acestei perioade legislative, în loc de scrisorile de acreditare, că este ales deputat din partea orașului Deși, — printr'o hazlă întâmplare a prezentat dietei contul speselor ce le-a avut ospetând pe alegătorii săi. D. Voith Gergely, al doilea patron al acestui bal, ce se va ține Sâmbăta viitoare, este un speculant armén. Comitetul arangiator se compune din 25 de membri, toți junți din Deși,

a cărei rimă erau ele, scrisă gata, le aștepta, le reclama, nu vrea de fel altele. Și el uitase frasa care-i trebuia, frasa ursită, nici își aducea măcar aminte că o ciuse vre-odată! Negreșit că aci era o taină, și tocmai la acesta se gândea neîncetat poetul, cu o melancolie amară — o! mahnire de poeme întrerupte! — în marginea pădurilor, lângă isvoarele limpezi, unde obișnuiesc ielele să vie să jöce în cerc, s'era la lumina stelelor.

IV.

Așa, odată pe când sta cufundat în gânduri sub creștile umbröse, răutăcioasă ursitoare îl văzî și cum îl văzî îl iubi. Și ursitorea chiar pentru ce s'ar feri? Mai vite decât cum un fluturasă sărută un trandafir, densa își puse buzele pe buzele lui și poetul, ori cât de îngândurat era, totu nu putî să nu găsescă dulceața în sărutarea ei.

În adăncimile pământului se deschid peșteri de diamante albastre și roșii, înfloresc grădini de crini luminoși ca nișe stele; acolo într'un car de aur trăs de cirtice înaripate, care despică pământul în sborul lor, fură duși poetul și ursitorea, și multă vreme, prea multă vreme se iubiră acolo, uitând totu ce nu era sărutările lor și zimbetele lor. Dacă încetau o clipă d'a mai avea gurile lipite ori de a se uita unul în ochii celuilalt, încetau numai ca să se desfăteze cu altele: duhuri îmbrăcate în atlas roșu ca viorău, femei frumoase îmbrăcate cu ceta după lacuri, jucau în fața lor jocuri ritmate de muzică nevedute, pe când în coșuri de rubinuri, nișe mâni sburătoare, care nu aveau brațe, le dau fructe de zăpadă, mirositoare ca un trandafir alb și ca un sin de feciöră; ori, ca să-i placă, el

unul ca unul. Toți de o pânză și de o zémă. Doi trei juriști, câțiva diurniști, și ceilalți calfe dela prăvălii.

Scopul sublim, se vede, a adunată laolaltă elementele cele mai eterogene. Töte ar fi cum ar fi. Ne-a lovit însă ca un cuțit înveninat în inima noastră de Român, că în comitetul arangiator al acestui bal, figurează numele unui stipendist (bursier) al fondurilor românești blășiene. Acesta este „Anka Aurél”, fiul domnului Petru Anca, președinte la scaunul orfanal în Deși. Durere că cei din fruntea acelor fonduri țin așa de puțină sémă de adevărata intențiune, ce a condus pe fii fondator ai acelor stipendii, încât nu s'au sfiiț a stipendia pe numitul ténér. Cum? Öre n'a sciut comitetul, care a conferit stipendiul lui Anka Aurél, că fii d-lui Anca nu știu vorbi românește? N'au sciut öre, că pruncii d-lui Anca nici nu sémțesc românește, căci în casa d-sale este rușine a se vorbi românește?

Mulți junți de plugar și de preoți sërmanî, cari absolvéză studiile gimnasiale cu succes foarte bun, talentați și cu sémțeminte nestricate, suntu neconsiderați în cererile lor, și mai bine se dau ajutörelle unor junți, ai căror părinți trag salarye grase. Să nu pierdem cumpëna dreptății, frați Români! Noi cătră noi suntem nedrepti, cum se așteptăm d'ér ca străinii de n'émul nostru să se porțe cătră noi cu echitate?

Meritul personal și talentul se fiă sprijinit și să nu ne lasăm conduși de considerațiuni de rang și de familia!

Aceste mi'am ținut de-o datorință săntă a-le dîce la auzul națiunei noastre, ca să dîcă și ea cătră cei ce se lapedă de cătră d'ensa: „Totu ce-lă ce se lapedă de mine, lapedă-m'ë-voiu și eu de d'ensulă.”

Dreptulă.

REVOCARE

Ordinându-se cursul suplementar din limba ungară și în Selagiu, fiind-că atât dintre membri, cât și dintre diregătorii reuniunei voru lua mai mulți parte: adunarea generală ce se va ține în Ciseriu, al cărei terminu se ficase pe 14 l. c., prin această se revöcä.

Terminul nou se va ficä prin comitetul central și aduce la cunoscința membrilor în modu obicinuit.

Zelä, 2 Iuliu 1885.

Din încredințarea președintelui

Gavril Trifu, v.-președinte.

SCRİ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alü „Gaz. Trans.”)

PESTA, 6 Iuniu. — Serata ce a dat ö erî ministrul președinte în onörea juriului espositiunii a fostu strălucit. Mai toți invitații aparuseră, partea cea mai mare exposanți și membri d'ai juriului, d'ér și înaltul cleru și generalitatea erau reprezentați. Ospeții s'au depärtat numai cătră meșul noptii.

PARIS, 6 Iuniu. — În Saint-Brieux s'a alesu din nou un senator regalistu. — Courcy telegrafiază din Hué, că în nóptea după sosirea sa a fostu pe neașteptate atacat de garnisóna citadelei. Atacatorii au fost respinși. Courcy nu dă incidentului nici o însemnătate.

PESTA, 7 Iuliu. — „Budapesti Közlöny” publică ordinațiunea ministrului de justiție, prin care se sustrage tribunalului din Sibiu procedura curții cu jurați în afaceri de pressă și cercurile ju-

ii spunea, pișcändu cördele unei viori, versurile cele mai frumoșe ce-și póte inchipui cineva. Cu töte că era ursitör, însă ia nu mai cunoscuse până aci altă bucuria, care se potrivesc cu aceea ce simțea acum când se vedea cântată de ténérul ęsta frumos, care născocea în fie-care și cantece noue, și murea de dorul, când tăcea el, d'a simți suflarea unei guri apröpe. alergöndu-i prin pör. Și după atătea zile de fericire erau alte zile iar de fericire, necurmat! Cu töte acestea, câte odată ei îi trecea gânduri mihnite prin cap, cu obrazul p'o mână cu pörl care-i cădea ca un päräu de aur până la glesne.

— „O, regina mea! ce te întristeză și ce poți să mai dorești, în töte plăcerile nöstre, tu care ești a totputernică, tu care ești frumoșă!”

Dinsa nu-i răspunde îndată. Dar vedöndu-l că stăruia: — „Vai! îi răspunde oftändu, — la urma urmelor cineva suferă chiar de reul pe care l'a făcut — vai! sunt mahnit pentru că nici odată nu mi-ai d'is: „Te iubesc.”

Dinsul nu dîce vorbele acestea, dar dete un țipet de bucuria, pentru că gäsise în fine sfirșitul poemei lui! Ursitorea vrü în zadar să-l ție în peșterile de diamante albastre și roșii, în grădini de crini luminoși ca stelele: el se întörse pe pământ, isprăvi scris publică oda în care bărbații și femeile din intristata țëră gäsiră la rëndul lor dumneșescile vorbe pierdute; așa ca și altă dată preumblări printre trandafiri, vorbe dulci în ferestrele însurățelor. Din pricina versurilor suntu sărutările dulci și înamorații nu-și spunü nici o vorbă pe care să n'o fi cântat poetii!

Traducere de I. S. Spartali.

decătorești Brașov, Sibiu, Deva și Elisabetopole se încorpöreză la tribunalul din Clușiu în afaceri de pressă.

PESTA, 7 Iuliu. — Prințulu Bulgariei Alexandru sosese la 8 Iuliu aci spre a visita espositia, rămänöndu patru zile în Pesta.

PARIS, 7 Iuliu. — Camera a primitu cu mare majoritate tractatul dela Tientsin. Ministrul de răboiu a declarat, că cu privire la incidentul din Hué se potü dirige imediat 300 de ömenî la Annam din trupele ce staționöză în Tonching.

DIVERSE.

Unü ambasadör înșelätör. — Cu celü mai mare laconismu telegrafulu aduce din Roma următörea șcire: „Ministru-preșetinte alü Brasiliei la Quirinal, Callado, a fostu demascat că jucändu cărți înșela, anume în „Club della caccia.” Corespondentul unei foi austriace relatează asupra afacerii următörelle: În cercurile diplomatice de aici se vorbeșce multu de unü scandalu, care n'a putut rămänea ascunsu. Este vorba de ministrul plenipotențiar alü unui stat american. Sub imperiu, fiindu adorator preferit al vestitei Marguerite Bellanger, elü jucase unü rolü öre-care. Se șciece, că împöratul Napoleon III într'o și-a aruncat ochii asupra frumoșei Marguerite și apoi multu timpü a stat în lanțurile ei. Acelü străinu a pierit atunci, pentru care a și fostu recompensat. Astfelu a devenit diplomat în America, ceea ce probözä, că influența lui Napoleon era încă mare pe atunci. Cariera diplomatică a acestui bărbatü, începutu sub auspiciu așa de ciudate, s'a terminat în zilele trecute în împrejurări totu așa de ciudate. Într'unul din cluburile din reședința nöstră lumea observase, că acelü diplomat distinsu câștiga la jocu sume colosale. Lumea deveni bănuitor și se institui unü comitetu de supraveghere, compus din öcece domni, care iute s'a încredințat, că diplomatulu într'adevörü corigea noroculu. Spre a se evita unü scandalu, ministrul a trebuitu să dea cuvöntulu că va päräsi Roma, promițöndu-i-se că nu se va vorbi de această întâmplare. Comitetulu tăcu, d'ér d. ministru rămase pe locu. Într'o și era masä la Curte. Intre cei invitați era și unul din cei öcece, care creșu de datoriu sa de a da lămuriri la locu supremu asupra cavalerului de industriä. A urmatu unü viü schimbü de depeșe între regele Umberto și suveranulu transöcenicü și rezultatulu a fostu rechemarea repede a acestui ministru „pentru unü altü postu.”

Broșe-crinü. — Ca ceva förte modernu se pórtă acuma în Parisu broșe de argintü ciselate și emailate, reprezentändu o flöre de crinü cu inscripția „C'est mon principe.” (Acăstä i principiulu meu.) Flörea este așezată pe o corönă, care este formată din litera H. în aur; câte odată se mai adaugă Marguerite în argintü ciselatü, acăsta în onörea ducesei Helene de Chambord. Acăsta din urmă formă este admisă mai cu sémă de înalta aristocrația.

Emigrațiune. — Diarulü „Tutova” publică următörelle sciri: „În cursul trecutei săptămäni au plecat din nou din orașulu nostru vre-o optü familii evreiesci spre America. Ni se spune că în curöndu le vorü urma și alte familii. De astădată aceste emigrări nu provinü nici din persecuția cuiva, nici din îndemnul alianței israelite, ci din mizeria și lipsa totală de ecsistență a acestorü rățăcitorü dintr'unü locu în altulu; mai cu sémă că acești emigranți suntu esclusivü mesteșugari, adică: croitorü, cismari etc., cari nu mai au de lucru, pe de o parte din cauza crisei ce häntuie localitatea nöstră, öra pe de alta, din causă că, grația convențiunei cu Austro-Ungaria, orașele Romäniei suntü inundate de haine și de cisme austriace, în câtü abia se mai ținü bieții mesteșugari romänü indigenü, necum să se mai pötă procopsi și alți străini, cari isvoräscu ca roiulu din pärțile Galiei.”

Unü bravü pilotü. — Unü pilotü de pe vaporulu „Hildegard” a scăpatu dela mörte la Zimnicea unü copilü de 3 anü alü dlui comercianü Manea. „România liberă” află că d. Manea a datu o frumoșă recompensă pilotulu Forster și că atâtü copilulu câtü și pilotulu vorü fi fotografiati și 'și vorü schimba fotografiile în semnu de aducere aminte.

Cursul pieței Brașov

din 7 Iuliu st. v. 1885.

Bancnote românești	Cump.	8.90	Vënd.	8.94
Argint românesc		8.80		8.85
Napoleon-d'öri		9.84		9.86
Lire turcesci		11.15		11.20
Imperiali		9.94		9.97
Galbeni		5.80		5.84
Scrisurile fonc. „Albina” . . .		100.50		101.—
Ruble Rusesci		124.50		125.
Discontulu		7—10		% pe anü.

Editorü: Iacobü Mureșianu.
Redactorü responsabilü: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursul la bursa de Viena

din 6 Iuliu st. n. 1885.

Table with 2 columns: Item description (e.g., Rentă de aur, Amortisarea datoriei) and Price/Value.

Bursa de București.

Cota oficială dela 22 Iuniu st. v. 1885.

Table with 3 columns: Item description (e.g., Renta română, Banca națională), Cump. (Buy), and vënd. (Sell).

AVISU.

Aducă la cunoștință On. publică, că locul meu de ceasornicării se află acuma Strada Căldărarilor Nr. 496, vis-a-vis de măcelăria D-lui M. Fleischer.

Mă recomandău totodată pentru orice reparatură de ceasornice, cari le esecută cu cunoscuta conștiințiositate.

Cu distincă stimă

E. Mansberger, ceasornicară.

Beiu, Vodă, Domnă

ROMANŪ ISTORICŪ

de Theochar Alexi.

Apare în broșuri à 20 cruceră, 50 bani una cu ilustrațiuni originale.

Romanulă va fi completă cu 34 broșuri.

Oră ce librară, colportoră, legătoră de cărți etc. este gata a procura aceste broșuri franco, duse la casele onor. cetitoră.

Acăstă scriere este unică în totă literatura română, căci în adevără nu posedămă nici ună romană originală coprindeudă peste 1000 de pagini din care, nici una nu este lipsită de interesă pentru oră ce cetitoră.

O variațiune bogată, precum nu oferă nici unulă din romanele traduse, apoi interesulă ce

ni se excită pentru faptele istorice, preface lectura acestui romană în o adevărată plăcere, în ună bogată isvoră nu numai de distracțiune ci și de instrucțiune.

Textulă romanului este însoțitū de ilustrațiuni, care și aceste sunt originale, compuse de ună artistă anume pentru acăstă scriere. Ea cuprinde istoria României, începēndū cu fanariotulă Caragea, trecēndū la revoluțiunea eterii grecesci și a lui Tudoră Vladimirescu, a cărui vieță, fapte și mōrte tragică sunt cu de amēnuntulă descrise, atinge revoluțiunea dela 1848, tracteză pe largū Domnia lui Cuza, dāndū ună tablou amenunțitū despre acea epocă și încheiă cu alegerea lui Carolă de Hohenzollern.

Firulă, pe care se înșiră aceste tablouri istorice, se compune din ună sujetū sensațională în totă puterea cuvēntului. — Ună tată, perdeudă zestrea fiicei sale, într'o scenă, unde acăstă o reclamă dela elū, își ese din fire și o lovesce de

mōrte. Pentru a scāpa de pedēpsa legii, o tārēscē în grădină, unde îi taie capulă, îngropāndulă, pentru a face se cređă lumea, că cadavrulă fără capū, este alū altei persōne. Cu totē acestea se vede silitū a mărturisă faptulū și este condamnatū la muncă silnică. După cātvă timpū se descoperă că... dar cine voiesce a sci ce se descoperă, citēscă romanulă, unde va găsi cu ce să-și atēțe, ș'apoi cu ce să-și astēmpere curiositatea.

Cine-și procură intregulă opă de-a-dreptulă dela tipografia editōre plātindu-lă de-o dată înainte, se va profita de economisirea portului adicā va avea să trimēțā numai cāte 15 cruceră de broșură seu pentru 34 broșuri 5 fiorini.

Tipografia Alexi, BRAȘOVŪ.

Tōte administrațiunile diareloră romānesci suntă rugate a ne face ofertă pentru publicarea acestui anunț.

Anunțămă aceloră onorați cetitoră, cari voră binevoi a se abonă la lōia nōstră de aici încolo, că avemă încă în rezervă numeră dela începutulă anului 1885 prin urmare potă se aibă colecțiunea completă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei.”

Mersulă trenuriloră

pe linia Predeală-Budapesta și pe linia Teiușă-Aradă-Budapesta a călei ferate orientale de statū reg. ung.

Large table with 4 main sections: Predeală-Budapesta, Budapesta-Predeală, Teiușă-Aradă-Budapesta, and Budapesta-Aradă-Teiușă. Each section contains train schedules with columns for station names, train types (omnibus, accelerat, etc.), and departure/arrival times.